

NORGES HØYESTERETT

Den 10. april 2013 avsa Høyesterett dom i

HR-2013-00762-A, (sak nr. 2012/1850), straffesak, anke over dom,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Hans Vang)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Kallerud**: Saken gjelder tap av førerrett på grunnlag av en fartsoverskridelse og flere påfølgende tilfeller av kjøring mens førerkortet var beslaglagt av politiet.
- (2) A ble 12. januar 2012 tiltalt for en fartsøvertredelse og to tilfeller av kjøring uten førerkort. Tiltalen ble senere utvidet til å gjelde ytterligere tre kjøringer. Fartsoverskridelsen ble begått 8. mars 2011 og gjaldt kjøring i 97 km/t i 50-sone. De fem kjøringene uten førerkort fant sted mens As førerkort – som følge av fartsoverskridelsen – var beslaglagt av politiet, og før retten hadde fastsatt en endelig tapstid.
- (3) Sør-Trøndelag tingrett avsa 7. mars 2012 dom med slik domsslutning:
  - "1. A, født 15.09.1989, dømmes for overtredelse av vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 5 første ledd jf. annet ledd jf. skiltforskriften § 8 og vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 24 første ledd første pkt, sammenholdt med straffeloven § 63 annet ledd, til fengsel i 21 dager.
  2. A fradømmes retten til å føre motorvogn for en periode på 2 – to – år jf. vegtrafikkloven § 33 nr 1 jf. forskrift om tap av retten til å føre motorvogn § 2-2 nr 3, og § 7-1. Den tid førerkortet har vært beslaglagt kommer til fradrag.

3. A pålegges å ta ny prøve dersom han vil gjenerverve førerkortet, jf. vegtrafikkloven § 33 nr 1 femte ledd jf. tapsforskriften § 8-3."

- (4) Ved fastsettelse av tapsperioden tok tingretten utgangspunkt i forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. av 19. desember 2003 (tapsforskriften) § 2-2 nr. 3. Her er det bestemt at ved hastigheter mellom 95–100 km/t i 50-sone skal tapet av førerretten normalt vare i 12–15 måneder. Fordi A også hadde gjort seg skyldig i kjøringer uten førerkort i beslagsperioden, fastsatte retten – under henvisning til § 7-1 i forskriften – den samlede tiden for tap av førerretten til to år.
- (5) A anket til lagmannsretten for så vidt gjaldt tapstiden. Han gjorde gjeldende at tapsforskriften § 7-1 bare gjelder kjøring etter at tapsperioden er fastsatt av domstolen. Han anførte at bestemmelsen derfor ikke ga hjemmel for å øke tiden utover det forskriften fastsetter for fartsoverskridelsen alene.
- (6) Frostating lagmannsrett avsa 17. september 2012 dom med slik domsslutning:
- "Anken forkastes."**
- (7) Lagmannsretten kom til at det er grunnlag for å anvende tapsforskriften § 7-1 analogisk i tilfeller der siktede har ført bil til tross for at førerkortet er beslaglagt. En tapstid på to år var da etter lagmannsrettens syn korrekt. Retten tilføyde at en skjønnsmessig fastsettelse av perioden for tap av førerkortet ikke ville ledet til et gunstigere resultat for A.
- (8) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Han gjør gjeldende at det ikke er grunnlag for analogisk anvendelse av tapsforskriften § 7-1, og at tapsperioden derfor må reduseres. Påtalemyndigheten har tatt til motmæle.
- (9) *Jeg er kommet til at anken ikke fører frem.*
- (10) Jeg tar utgangspunkt i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd:
- "1. Blir den som har førerrett ilagt straff, kan det i samme dom eller forelegg fastsettes tap av retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en bestemt tid eller for alltid, dersom hensynet til trafikksikkerheten eller allmenne hensyn ellers krever det."**
- (11) Etter denne bestemmelsen er det opp til domstolens skjønn å fastsette om førerretten skal tapes, og eventuelt hvor lenge. I femte ledd er det bestemt at "Kongen gir forskrift med nærmere regler om fastsetting av hvor lenge tap av førerretten skal vare ...".
- (12) Slike regler som forutsettes i § 33 nr. 1 femte ledd er tatt inn i kapittel 2 i tapsforskriften. Under overskriften "[g]enerelt" heter det i § 2-1 at ved fastsettelse av perioden for tap av førerrett etter vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd skal det "... legges vekt på alle omstendighetene omkring det foreliggende forhold ...". For fartsovertredelser er det i § 2-2 tatt inn en tabell som "normalt" skal legges til grunn ved fastsettelse av tapsperioden, men lengden kan økes ved skjerpene omstendigheter. Deretter er det gitt noen eksempler på skjerpene omstendigheter som kan lede til tap av førerrett også for mindre alvorlige fartsoverskridelser enn dem som er nevnt i tabellen. Ved kjøring i 95–100 km/t i 50-sone skal førerretten etter tabellen tapes i 12–15 måneder.

- (13) De detaljerte retningslinjene ivaretar forskriftens formål, som er "å gi grunnlag for likebehandling ved fastsettelse av tap av førerrett for motorvogn", jf. § 1-1. Samtidig er det altså i forskriften § 2-1 en generell bestemmelse, som må ses i sammenheng med at oppregningen[e] i forskriften ikke er uttømmende. Det er derfor klart at domstolenes myndighet til å vektlegge andre omstendigheter ikke er falt bort som følge av vedtakelsen av de detaljerte retningslinjene. Tapstider ut over tabellens ramme kan således fastsettes også ved andre skjerpene omstendigheter enn dem som er uttrykkelig nevnt.
- (14) Jeg ser så på hvordan tapstiden skal fastsettes ved kjøring uten førerkort i beslagsperioden etter en fartsoverskridelse.
- (15) Tapsforskriften § 7-1 har overskriften "[k]jøring uten førerrett før utløpet av fastsatt tapsperiode", og har følgende ordlyd:
- "Er en enkelt kjøring uten førerrett foretatt i en kort tapsperiode, bør det i samme dom eller forelegg fastsettes en tilleggsperiode av inntil samme lengde som den opprinnelige. Er tap av førerrett fastsatt for 1 år eller lengre tid, fastsettes tilleggsperioden for 6 måneder eller mer for kjøring uten førerrett en enkelt gang i slutten av perioden eller et par kjøringer i begynnelsen av denne. Flere kjøringer uten førerrett bør normalt medføre til dels betydelig lengre tillegg av tap av førerrett enn 6 måneder.**
- En tilleggsperiode løper fra utløpet av den opprinnelige tapsperioden og fastsettes med hjemmel i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 første ledd."**
- (16) Beslag er ikke nevnt i § 7-1, og det er mest naturlig å lese bestemmelsen slik at den bare gjelder hvor det ved dom eller forelegg er fastsatt en endelig tapsperiode. Når førerkortet – som i vår sak – er midlertidig beslaglagt av politiet er det ingen slik "fastsatt tapsperiode" som § 7-1 omtaler.
- (17) Det er, ut fra det rom for skjønn som jeg har redegjort for tidligere, ikke tvilsomt at domstolene ved fastsettelse av tapstiden kan, og skal, ta i betraktning som en skjerpene omstendighet også kjøring mens førerkortet var beslaglagt av politiet. Jeg viser særlig til at hensynet til trafikksikkerheten og allmenne hensyn ellers – som er fremhevet i vegtrafikkloven § 33 nr. 1 – med tyngde også gjør seg gjeldende når siktede fortsetter å kjøre til tross for beslaget. Hensynet til likebehandling med dem som kjører uten førerkort etter fastsatt tapsperiode tilsier det samme.
- (18) Min konklusjon er etter dette at selv om § 7-1 ikke får anvendelse, må domstolene ved fastsetting av tapstiden hvor siktede har kjørt motorvogn til tross for at førerkortet var beslaglagt av politiet, ved skjønnsutøvelsen kunne legge stor vekt på de retningslinjer som er angitt i § 7-1. Jeg kan vanskelig se at det er grunn til ulik praksis i vårt typetilfelle og i de saker som går inn under bestemmelsen.
- (19) De tidligere retters fastsettelse av tapstiden for A til to år er det etter dette intet å si på.
- (20) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (21) Dommer **Normann:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (22) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (23) Dommer **Falkanger:** Likeså.
- (24) Dommar **Utgård:** Det same.
- (25) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: